

WSTĘP

Asumpt do przygotowania niniejszego tomu dał przypadający na rok 2024 podwójny jubileusz Profesora Romana Mazurkiewicza – siedemdziesiąta rocznica urodzin oraz czterdziestopięciolecie pracy naukowej i dydaktycznej. O uczonym – zwłaszcza tak skromnym jak Pan Profesor – najczęściej mówią jego dzieła, dlatego redaktorzy tomu prezentują je w układzie chronologicznym w następującym po niniejszym wstępie wykazie bibliograficznym. Tutaj zarysujemy jedynie liczne i różnorodne osiągnięcia naukowe oraz działalność dydaktyczną Profesora, który swoim dorobkiem zapewne mógłby obdzielić kilka życiorysów. Przede wszystkim jednak jako współpracownicy oraz uczniowie pragniemy wyrazić swoją wdzięczność oraz podziw dla dokonań Jubilata.

Profesor Mazurkiewicz jest absolwentem Liceum Ekonomicznego w Tarnowie, gdzie w roku 1973 zdał maturę, by następnie podjąć studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. W 1979 r. uzyskał magisterium i został zatrudniony w macierzystej uczelni, z którą związał całe swoje życie zawodowe. Jednocześnie w latach 1977–1979 odbył dwuletnie Studium Religioznawcze ze specjalizacją filozofia religii w Instytucie Religioznawstwa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Na swojej Alma Mater w roku 1989 uzyskał doktorat, w 2002 habilitację, a w roku 2012 otrzymał tytuł profesora. W roku 1994 Profesor Mazurkiewicz objął funkcję kierownika Zakładu Kultury i Literatury Staropolskiej (dziś Katedra Literatury Dawnej i Edytorstwa) i piastował ją przez trzydzieści lat.

Droga naukowa naszego Jubilata została zapoczątkowana w sposób zaskakujący, wzięwszy pod uwagę, z jaką tematyką badawczą większość czytelników kojarzy Profesora. Jego pierwsze prace dotyczyły semiotycznych badań nad kulturą średniowieczną. Magisterium uzyskał na podstawie rozprawy *Semiotyka kultury Jurija M. Łotmana*. U progu kariery naukowej wiele czasu pożytkował również na pracę translatorską – jest autorem licznych przekładów książek (np. Grigorija Kruga *Myśli o ikonie*, 1991) i artykułów z języka rosyjskiego, które to teksty następnie publikował w prestiżowych czasopiśmie, m.in. w „Znaku”, „Pamiętniku Literackim” i „Tekstach Drugich”.

Profesor Mazurkiewicz szczególnie upodobał sobie jednak historię literatury dawnej, a zwłaszcza poezję maryjną. Kierując się przypisywaną św. Bernardowi z Clairvaux dewizą średniowiecznej mariologii: „De Maria numquam satis”, stał się wybitnym badaczem i niestrudżonym propagatorem poezji maryjnej, autorem wielu artykułów, monografii oraz prac edytorskich podejmujących zagadnienia z pogranicza historii literatury i mariologii. Działalność tę zapoczątkował opublikowany w miesięczniku „Znak” w 1983 r. esej *Bogurodzica – między pieśnią a ikoną*. Następnie w roku 1994 ukazała się znakomita, kilkakrotnie wznawiana książka zatytułowana *Deesis. Idea wstawiennictwa Bogarodzicy i św. Jana Chrzyciela w kulturze średniowiecznej*, w roku 2002 zbiór studiów *Polskie średniowieczne pieśni maryjne. Studia filologiczne*, a w 2011 tom *Z dawnej literatury maryjnej. Zarysy i zbliżenia*. Umiłowanie twórczości maryjnej poskutkowało również kilkudziesięcioma artykułami i szkicami opublikowanymi w czasopismach naukowych oraz w pracach zbiorowych, a także edycjami tekstów dawnych.

A przecież poezja maryjna to jedna z wielu gałęzi tematycznych działalności naukowej – Profesor jest autorem studiów dotyczących literatury dawnej, m.in. w roku 1993 opublikował monografię *Tradycja świętojańska w literaturze staropolskiej*. Wśród tekstów naukowych Jubilata znajdziemy także artykuły o pieśniach średniowiecznych Władysława z Gielniowa, o poezji Jana Kochanowskiego, dziejach polskich kolęd czy dawnych modlitewników, ale też o kazaniach, m.in. tzw. kazaniu praskim, kazaniach maryjnych Jana z Szamotuł (Paterka) czy Jacka Mijakowskiego.

Szanowny Jubilat jest również wytrawnym edytorem, autorem licznych wydań tekstów staropolskich. Są wśród nich zarówno edycje krytyczne, jak i popularnonaukowe, opublikowane w prestiżowych seriach literackich, m.in. w „Bibliotece Pisarzy Staropolskich”, „Bibliotece Dawnej Literatury Popularnej i Okolicznościowej” czy serii „Humanizm. Inedita”. W roku 1992 ukazał się tom „*Bóg się rodzi...*” 100 najpiękniejszych kolęd i pastorałek. W kolejnych latach Profesor wydał teksty Jacka Mijakowskiego (2008), Andrzeja Wolana (2010, wraz z M. Ederem), Walentego Macieja Teppera jako tłumacza dzieła George’a Buchanana (2016, wraz z E. Buszewicz) i Jana Aleksandra Koreywy (2017, wraz z P. Borkiem). W grupie edycji tekstów o tematyce maryjnej znajdziemy tomy „*Jaśniejsza tysiąc nad słońce...*” *Pieśni i modlitwy maryjne z Kancjonału kórnickiego* (2000), *Teksty o Matce Bożej. Polskie średniowiecze* (2000), *Korona Dziewicy Maryi. Antologia polskich średniowiecznych pieśni maryjnych* (2002, dwujęzyczne wydanie, wraz z M.J. Mikosiem), *Przedziwna Matka Stworzyciela swego. Antologia dawnej polskiej poezji maryjnej* (2008), *Rytmy o porodzeniu przeznaczystszym Bogarodzice Panny Maryjej Grzegorza Czaradzkiego* (2009, wraz z E. Buszewicz), *Świt wierszów na święta Najświętszej Maryi Panny świata wydany Stanisława Dobińskiego* (2011), ale

też tom kazań maryjnych (2014, wraz z K. Panusiem), a z najnowszych – edycję *Ogrodu Panieńskiego* Wespazjana Kochowskiego (2019, wraz z W. Pawlakiem).

To niemal półwiecze działalności naukowej było także czasem wytężonej pracy dydaktycznej, realizowanej nie tylko w formie wykładów w uniwersyteckiej auli, ćwiczeń i seminariów dyplomowych, ale też w sieci. Profesor Mazurkiewicz jest bowiem wytrwałym krzewicielem literatury dawnej, założycielem oraz redaktorem popularnych internetowych serwisów naukowo-edukacyjnych poświęconych literaturze i kulturze staropolskiej: „Staropolska. Tradycja – Kultura – Literatura” oraz „Meliton. Mediewistyka Literacka Online”. Serwisy te stanowią rzetelne kompendia wiedzy na temat literatury dawnej – korzystają z nich uczniowie, studenci i badacze literatury staropolskiej w Polsce oraz za granicą.

Jubilat – jako ceniony badacz literatury – jest także członkiem wielu szacownych gremiów naukowych, m.in. Komisji Wschodnioeuropejskiej PAU, Polskiego Towarzystwa Mariologicznego, członkiem korespondentem Pontificia Academia Mariana Internationalis, Komisji Historycznoliterackiej PAN Oddziału w Krakowie, członkiem czynnym i wicedyrektorem Wydziału I Filologicznego PAU.

Profesor stał się dla nas wzorem zaangażowania w szeroko pojętą działalność naukową oraz dydaktyczną, przykładem rzetelności naukowej i pracowitości. Jest też po prostu niezwykle życzliwym człowiekiem, na którego wsparcie zawsze mogliśmy liczyć. Jako uczniowie i współpracownicy pragniemy wyrazić głęboką wdzięczność dla swojego Mistrza.

W imieniu redaktorów tomu
Monika Kardasz

